AMKE

Sivistys- ja tiedejaosto
Asiantuntijalausunto 7.10.2016
HE 134/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

Leikkauksilla on vaikutusta

Ammatillisen koulutuksen rahoitus on supistunut vuoden 2013 jälkeen. Vuonna 2017 ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus on noin 331 miljoonaa euroa eli 19,5 % alhaisempi kuin vuonna 2013. Määrällisesti suurin 190 miljoonan euron leikkaus kohdistuu vuoteen 2017, mikä heikentää koulutuksen saavutettavuutta.

Ammatillisen koulutuksen reformin ongelma on, että rahoitusta leikataan ensin ja muutoksen mahdollistava lainsäädäntö muuttuu vasta 2018. Reformin edut näkyvät vasta vuosien päästä.

Talousarvioesityksen perusteluissa leikkausten vaikutukset on kirjoitettu konditionaalissa. Tämä on väärin, koska leikkauksilla on vaikutusta. Koulutuksen järjestäjät eivät tällä aikataululla pysty saavuttamaan säästöjä talousarvioesityksessä mainitulla ”toimintojen tehostamisella”. Suurimmat vaikutukset kohdistuvat henkilöstöön ja tiloihin, jotka muodostavat suurimman osan kustannuksista.

Vuoden 2016 alun aikana AMKEn jäsenet ovat käyneet YT-neuvotteluja yli 1100 henkilötyövuotta koskien. Vähennystarve jakautuu yli 30 eri organisaatioon. Tämä on vasta alkua, sillä AMKE on laskenut, että tulevat leikkaukset vastaavat noin 3 900 henkilötyövuoden vähentämistä.

Leikkaukset uhkaavat koulutuksen saavutettavuutta, kun koulutuksen järjestäjät keskittävät toimintaansa suurempiin taajamiin. Vuosina 2015-2016 lakkautuslistalla on jo noin 50 toimipistettä. Useimmilla suurilla koulutuksen järjestäjillä on tilaohjelmat, jotka tähtäävät tilojen vähentämiseen hallitusti.

Tilat ovat esimerkiksi kunnilta vuokralla, myytävissä olevat tilat saattavat sijaita alueilla, joilla kiinteistöjen myynti muutenkin takkuaa ja joka tapauksessa on niin, että tiloja tarvitaan oppimiseen, joten kustannuksia syntyy myös uusista oppimisympäristöratkaistuista.

Tiloja vähennetään, mutta ilman omia toimitiloja ammatillinen koulutus ei selviä.

Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry

Sörnäistenkatu 1 | FIN-00580 HELSINKI | etunimi.sukunimi@amke.fi | www.amke.fi

AMKE

Sivistys- ja tiedejaosto
Asiantuntijalausunto 7.10.2016
HE 134/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

AMKE muistuttaa, että koulutuksen siirtäminen työpaikoille ei ole säästökeino. Opiskelijat tarvitsevat opetusta, ohjausta ja tukea myös käytännön jaksojen aikana, joten se ei vähennä opetushenkilöstön työtä.
AMKE on kesällä 2016 selvittänyt 20 suurimman koulutuksen järjestäjän toimenpiteet säästöjen toteuttamiseksi. Kolme neljäsosaa ei leikkaa aloituspaikkoja vuonna 2017, koska koulutukselle on kysyntää. Aloituspaikkoja vähennetään lähinnä alenevan väestökehityksen alueilla, missä vähennyksiä on tehty jo pidempään. Kaikki kyselyyn osallistuneet koulutuksenjärjestäjät korostivat, että ovat koordinoineet alueen nuorisotakuun velvoitteen toteutumisen.

Jotta säästöt pystytäisiin tekemään aidosti toimintaa tehostamalla ja rakenteisiin puuttumalla ehdottaa AMKE, että ammatillisesta koulutuksesta vaadittavia säästöjä kohtuullistettaisiin ja jaksotettaisiin useammalle vuodella.

Kyse on työllisyydestä ja kilpailukyvystä

Työllistymisen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi koulutuksen järjestäjät huolehtivat kaikin keinoin peruskoulun päättävän ikäluokan kouluttamisesta. Ammatillisen koulutuksen tehtävänä on tuottaa työelämälle osaamista, jota työpaikoilla tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa. Tänä vuonna ammatillisen koulutuksen aloittavat ovat työelämässä 2060-luvulle asti.

Vuonna 2013 aloitetussa nuorten aikuisten osaamisohjelmassa on aloittanut vuosittain 4000 opiskelijaa. NAO on tarkoitettu pelkän peruskoulun varassa oleville 20-29 -vuotiaille. Kouluttamattomat ovat työmarkkinoilla heikoimmassa asemassa, mutta tämäkin ohjelma ajetaan alas hallituskauden aikana.

AMKE kiinnittää huomiota työvoimakoulutuksen resursseihin, jotka ovat riittämättömät suurtyöttömyyden hoitamiseen. Työttömien työnhakijoiden koulutusmahdollisuuksiin vaikuttavat ammatillisen koulutuksen ja työvoimakoulutuksen resurssit. Vuonna 2010 tehdyn uudistuksen jälkeen omaehtoisesti on kouluttautunut 100 000 työtöntä. Tätä mahdollisuutta ei pidä romuttaa.

Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry

Sörnäistenkatu 1 | FIN-00580 HELSINKI | etunimi.sukunimi@amke.fi | www.amke.fi

AMKE

Sivistys- ja tiedejaosto
Asiantuntijalausunto 7.10.2016
HE 134/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

Maahanmuuttajien koulutuksen rahoitusta seurattava

AMKE on tyytyväinen maahanmuuttajien koulutukseen kohdistuvaan 2000 lisäpaikkaan ja niiden rahoittamiseen nykyisen koulutuksen rahoituksen ulkopuolelta.

Ammatillinen koulutus on kantanut ja tulee kantamaan ison vastuun maahanmuuttajien kotoutumisen ja koulutuksen osalta. Viime vuoden aikana ammatillisen koulutuksen järjestäjät usealla paikkakunnalla toimivat turvapaikkahakijatilanteessa aktiivisesti ja ketterästi tarjoten toiminnan tehostamisen seurauksena tyhjiksi jääneitä tiloja käyttöön, aloittaen vastaanottotoiminnan esimerkiksi osana asuntolatoimintaa sekä avaten uusia koulutusryhmiä luoden yhteyksiä ja oppimisen tiloja ammatillisen koulutuksen ja turvapaikanhakijoiden välille.

Tuemme maahanmuuttajien kielitaitovaatimusten alentamista ja opintojen aikaisen kielten opetuksen lisäämistä. Kotouttaminen, kielikoulutus ja ammatillinen koulutus pitää yhdistää, jotta maahanmuuttaja pääsee nopeammin työmarkkinoille. Nykyinen peräkkäinen toteutus on tehotonta ja aikaa vievää. Koska ammatillinen koulutus kantaa suuren vastuun turvapaikan saavien kouluttamisesta, on opetustoimen henkilöstökoulutuksen rahoitusta kohdennettava ammatillisten opettajien koulutukseen.

Maahanmuuttajien kouluttaminen työhön ja suomalaiseen yhteiskuntaan on tässä mittakaavassa uusi haaste, johon ammatillisen koulutuksen suuret säästöt sopivat huonosti. On selvää, että opiskelija tarvitsee kotoutumiseen enemmän tukea ja työelämässä tapahtuvaan oppimiseen enemmän ohjausta, kun kulttuurien pelisäännöt ovat pohdinnassa. AMKE edellyttää, että maahanmuuttajien koulutukseen varattujen rahojen riittävyyttä seurataan aktiivisesti ja tarvittaessa lisärahoitusta hoidetaan pitkin vuotta.

Ammatillisen koulutuksen kehittämisrahat

Ammatillisen koulutuksen reformi on 1990-luvun koululakien uudistuksen jälkeen merkittävin koulutusta koskeva rakenteellinen ja toiminnallinen uudistus. Lainsäädännön uudistaminen on vasta alku reformille, jonka onnistuminen riippuu käytännön toiminnan muuttumisesta. Kehittäminen tehdään ammatillisen koulutuksen arjessa.

Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry

Sörnäistenkatu 1 | FIN-00580 HELSINKI | etunimi.sukunimi@amke.fi | www.amke.fi

AMKE

Sivistys- ja tiedejaosto
Asiantuntijalausunto 7.10.2016
HE 134/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

Tästä syystä on huolestuttavaa, että ammatillisen koulutuksen kehittämisrahoja vähennetään. Kehittämiseen on vuodelle 2017 varattu 8,5 miljoonaa, mikä on 40 % vähemmän kuin vuonna 2015. Suunnan pitäisi olla päinvastainen yksin reformin toteuttamisen onnistumiseksi.

Lisätietoja:

Riikka Reina, riikka.reina@amke.fi, p. 040-594 4401

Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry on 87 koulutuksen järjestäjän valtakunnallinen yhdistys. Jäsenemme kouluttavat yli 90 % kaikista ammatillisen koulutuksen opiskelijoista. Ammatilliseen koulutukseen osallistui vuonna 2015 noin 325 000 opiskelijaa, jotka suorittivat yli 74 000 tutkintoa. Yhteiskunta rahoittaa ammatillista koulutusta noin 2 miljardilla eurolla ja se työllistää yli 25 000 henkilöä.